

AZ ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI ISKOLAI GYAKORLAT AZ OSZTATLAN TANÁRKÉPZÉSBEN

**Tájékoztató a 2022-től felvett hallgatóknak, a mentoroknak,
konzulens tanároknak, partnerintézményeknek és egyetemi
oktatóknak**

A szombathelyi képzési helyen tanuló hallgatók gyakorlatának a tájékoztatója

Hatályos: 2023.október 6.

ELTE Berzsenyi Dániel Pedagógusképző Központ, Szombathely

2023

Tartalom

1. A gyakorlat helye, céljai és feltételei
2. A gyakorlatra vonatkozó általános alapelvek
3. Jelentkezés a gyakorlatra
4. A gyakorlat időkerete
5. A hallgatói tevékenységek a gyakorlaton
6. A hallgató feladatai a gyakorlaton
7. A gyakorlatot támogató partnerintézmények és tanárok szerepe, feladatai
8. Az Erasmus+ program lehetőségei
9. A Tanítsunk Magyarorszáért Program beszámítása a gyakorlatba
10. A gyakorlat szervezése
11. Határidők és dokumentumok
12. Kapcsolat a szervezőkkel és további információk

1. A gyakorlat helye, céljai és feltételei

1.1. A gyakorlat helye az osztatlan tanárképzésben (= OTAK-ban)

A 2022-től felvett hallgatók az osztatlan tanárképzésben 10 féléves, kétszakos képzésben végzik tanulmányaikat. A természettudomány-környezettan szakos tanárképzésben egy szakon tanulnak a hallgatók. A természettudomány-környezettan szakos tanárképzésben egy szakon teljesíti a hallgató az összefüggő egyéni iskolai gyakorlatot. Egyik szakon sem különül el az általános iskolai és a középiskolai tanári pályára való felkészítés, mindkét iskolatípusra felkészítő, egységes képzésben vesznek részt a hallgatók. A képzést egy féléves összefüggő egyéni iskolai gyakorlat zárja. Ezt megelőzik a pályaszocializációs gyakorlatok, a mindkét szakterületen végzett csoportos tanítási gyakorlat és a szaktárgyi tanítási gyakorlat (1. táblázat).

1. táblázat: A gyakorlatok típusai az OTAK-ban a 2022-től felvett hallgatók képzésében

Gyakorlat típusa	Félév	Kredit	Szakmai felelős (tárgyfelelős)	Gyakorlatszervező	Gyakorlóhely
Pályaszocializációs gyakorlat 1.	2.	2	PPK	TKK, BDPK	partneriskolák
Pályaszocializációs gyakorlat 2.	3.	2	PPK	TKK, BDPK	partneriskolák
Pályaszocializációs gyakorlat 3.	4.	2	PPK	TKK, BDPK	partneriskolák
Csoportos tanítási gyakorlat 1.	6/7.	3	az egyik szakot gondozó intézet	TKK, BDPK	gyakorlóiskola, szükség szerint partneriskola
Csoportos tanítási gyakorlat 2.	6/7.	3	a másik szakot gondozó intézet	TKK, BDPK	gyakorlóiskola, szükség szerint partneriskola
Szaktárgyi tanítási gyakorlat 1.	8/9.	3	az egyik szakot gondozó intézet	TKK, BDPK	gyakorlóiskola, szükség szerint partneriskola
Szaktárgyi tanítási gyakorlat 2.	8/9.	3	a másik szakot gondozó intézet	TKK, BDPK	gyakorlóiskola, szükség szerint partneriskola
Összefüggő egyéni iskolai gyakorlat	10.	18	TKK	TKK, BDPK	partneriskola

1.2. A gyakorlat céljai

Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat célja a hallgatók számára az iskola és benne a tanár komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének a megismerése és elsajátítása, az intézményben kapott és vállalt feladatok megoldása, dokumentálása, (ön)reflektív értelmezése, értékelése. Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat részei: a szaktárgy(ak) tanításával kapcsolatos és a szaktárgy(ak) tanításán kívüli oktatási, nevelési tevékenységek; az iskola mint szervezet és támogató rendszereinek a megismerése, abban aktív részvétel, az egymástól való tanulás és az innováció közösségi formáinak a megtapasztalása.

1.3. A gyakorlat feltételei

Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlatnak erős előfeltétele a 283/2012. (X. 4.) Kormányrendelet alapján, hogy a hallgató a gyakorlatot megelőzően minden tanulmányi kötelezettségét sikeresen teljesítse – az egyéni összefüggő gyakorlatot kísérő, a szabadon választható és a szakdolgozati tárgyak kivételével. Ennek a feltételnek a meglétét a tanárképző karok Tanulmányi Hivatalai ellenőrzik a gyakorlati beosztás folyamán. Csak az a hallgató kezdheti el az összefüggő egyéni iskolai gyakorlatot, aki a fent leírt tanulmányi kötelezettségeit igazoltan teljesítette.

2. A gyakorlatra vonatkozó általános alapelvek

Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat szervezői és közreműködői olyan általános elvek alapján végzik tevékenységüket, amelyek hozzájárulnak a gyakorlat céljainak a megvalósulásához, a hallgató szakmai fejlődésének a támogatásához.

2.1. Általános alapelvek

- A jelölt a mentor (és konzulens tanár) támogatása mellett, de már teljes szakmai felelősséggel végzi a gyakorlatot, elsősorban nem gyakorlóiskolai közegben.
- Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat a pedagógiai szerepek és tevékenységek olyan komplex rendszerével ismerteti meg a hallgatókat, amelynek támogatnia kell saját pedagógusidentitásuk formálódását.
- Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat – támogatott keretek közt – lehetőséget ad a hallgatónak az egyéni felelősségvállalásra, a szakmai döntéshozásra, az önállóan végzett tevékenységek bővülésére, ezzel előkészíti a tanulmányok befejezését követő munkavállalást.
- A gyakorlat során a hallgató az eddigi fejlődésére építő, az egyéni szakmai fejlesztési igényeihez igazodó tevékenységekben vesz részt, ehhez szükséges a hallgató előzetes tudásának, fejlődési céljainak a tisztázása (erre felhasználható például a képzés során készítendő portfólió és a szaktárgyi tanítási gyakorlatot értékelő minősítés).
- A gyakorlat lehetőséget teremt a partnerintézmény szakmai hitvallásának a megértésére, ennek operatív megvalósításának a megismerésére.
- A hallgató által az összefüggő egyéni iskolai gyakorlaton bejárt tanulási út és az ezt megalapozó tevékenységek – a mentorral egyeztetve – igazodnak az iskola és a tanulócsoporthoz sajátosságaihoz, a hallgató fejlődési tervéhez és a tervezett tanulási eredményekhez.
- A gyakorlat során a hallgatót az iskola és a mentor (a konzulens tanár) is támogatja a diákok, a tanulócsoporthoz megismerésében és a pedagógiai jelenségek megértésében, a nevelési, tanulási-tanítási folyamat megalapozása céljából végzett megfigyelések, vizsgálatok végzésében.
- A hallgató támogatásában, tanulásában fontos szerepet játszanak a szakmai közösségek (tanulói, szülői, pedagógusközösségek és egyéb szervezetek).
- A tanulás fontos eleme a reflexió, ezért a gyakorlaton végzett tevékenységekhez a reflexiót támogató beszélgetések is kapcsolódnak a mentorral és az iskola szakmai közösségével, környezetével.

- A gyakorlat lehetőséget biztosít a köznevelési és a szakképzési intézmények innovációs folyamataiba való betekintésre és ezek megismerésére is.
- A gyakorlat során a tanárjelölt folyamatosan gyűjti, dokumentálja a tapasztalatait, építi a portfólióját.

2.2. A hallgató által tanított tanulócsoport

A gyakorlaton a következők a szakmai elvárások a hallgató által tanított tanulócsoporttal kapcsolatban:

- Köznevelési vagy szakképzési intézmény tanulócsoportjában végezze az iskolai gyakorlatot a hallgató. Egyéb képzési intézményben, például nyelviskolában vagy felsőoktatási intézményben csak akkor végezhető a gyakorlat szaktárgyi része, ha a tanítás nem oldható meg köznevelési vagy szakképzési intézményben. De ebben az esetben is szükséges szaktárgyon kívüli iskolai tevékenységeket végezni a BDPK által jóváhagyott köznevelési vagy szakképzési intézményben a gyakorlatra fordítandó kontaktóra 30–40%-ában.
- Lehetőleg ugyanazon tanulócsoport(ka)t tanítsa a hallgató folyamatában a gyakorlat félévében.
- Általános iskolában vagy középiskolában az 5–12. évfolyamon lehet a gyakorlatot végezni.
- A hallgató nem végezheti a gyakorlatát olyan tanulócsoportban, amelyhez a köznevelési vagy a szakképzési intézményben megbízási szerződés vagy alkalmazotti jogviszony kapcsolódik.
- Lehetőleg a mentor, a konzulens tanár tanulócsoportjában végezze a hallgató a tanítási gyakorlatot.
- Ha a hallgató nem a mentor, nem a konzulens tanár tanulócsoportjában végzi a gyakorlatot, akkor ez csak abban az esetben támogatható, ha a mentor, konzulens tanár látogatni tudja a hallgató óráit is.

Ha a szakmódszertani oktatók előzetesen javaslatot tesznek a BDPK számára a hallgatók iskolai gyakorlati beosztására, akkor is szükséges az előzőekben megadott szempontokat figyelembe venni.

3. Jelentkezés a gyakorlatra

3.1. A gyakorlólé hely kiválasztása

Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat helye az ELTE külső partnerintézménye. A BDPK folyamatosan bővíti és frissíti az ELTE partneriskoláinak a SEK honlapján közzétett listáját: <https://sek.elte.hu/tanarkepzes>

A BDPK feladata, hogy az ELTE által megfogalmazott szakmai elvárásoknak megfelelő gyakorlólé helyen teljesítsék a gyakorlatot a hallgatók, és a szakmai feltételek teljesüléséről meggyőződjön. A BDPK egyeztet a gyakorlólé hely vezetésével, a felkért mentorokkal és a konzulens tanárokkal a szakmai és a pénzügyi feltételekről, valamint a szerződéskötés részleteiről, és a hallgatók beosztásakor a szakmódszertani oktatók jóváhagyását is kéri az iskolaválasztáshoz, valamint a mentorok, konzulens tanárok felkéréséhez.

3.2. Jelentkezés a Neptunban

A hallgatóknak egy Neptun-kérvényen kell jelentkezniük a következő félévben kezdődő összefüggő egyéni iskolai gyakorlatra. A jelentkezéshez az űrlapot az Ügyintézés > Kérvények menüpont alatt lehet megtalálni a Neptunban.

A gyakorlatra való jelentkezéskor a következőket szükséges figyelembe venni:

- Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlatra kizárólag a Neptun-kérvény kitöltésével lehet jelentkezni. A Neptun-kérvényt a passzív státuszban lévő hallgatók is kitölthetik, ha már nyilatkoztak a passzív státuszról a Neptunban.
- Csak a következő tanévben kezdődő összefüggő egyéni iskolai gyakorlatra lehet jelentkezni a Neptun-kérvénnyel. A BDPK a Neptun-kérvényt minden tavaszi félévben elérhetővé teszi a hallgatók számára.
- A Neptun-kérvény Megjegyzés rovatában fel lehet tüntetni annak az intézménynek a nevét, ahol a hallgató szívesen végezné a gyakorlatát.
- A hallgató olyan gyakorlóléhelyet is megjelölhet a Neptun-kérvényben, amely még nem az ELTE partnerintézménye, ebben az esetben a szakmai feltételek teljesülése esetén a BDPK megállapodást köt az intézménnyel.
- A középiskolai tanári szakképzettséget adó képzésen levő hallgató általános iskolában is végezheti az összefüggő egyéni iskolai gyakorlatát, ha ezt a kérését jelentkezéskor külön jelzi a Neptun-kérvényben, és ezt jóváhagyja a vezető szakmódszertani oktató.

A gyakorlat tényleges megkezdése előtt (őszi félévi gyakorlat esetén május 30-ig, tavaszi félévi gyakorlat esetén november 30-ig) befogadónyilatkozatot kell leadni a BDPK-n, amely letölthető a honlapról: <https://sek.elte.hu/tanarkepzes>

A hallgatónak kizárólag az alább meghatározott esetekben kell az összefüggő egyéni iskolai gyakorlatra való jelentkezésen kívül további egyéni Neptun-kérvényt beadnia a BDPK felé:

- Ha a hallgató az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat valamely részét ELTE-ösztöndíjjal támogatott külföldi képzésben, nem magyarországi gyakorlóléhelyen szeretné végezni. Ennek feltételeit e dokumentum 8. pontja részletezi. De ebben az esetben is a tájékoztatóban megadott óraszám és a leírt tevékenység típusokat szükséges a gyakorlaton végezni.
- Ha a hallgató az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat két félévét nem ugyanazon a gyakorlóléhelyen kívánja végezni. Erre csak akkor van lehetőség, ha igazolható a tartózkodási hely megváltozása, vagy a kérésnek igazolható egészségügyi oka van.

A kis létszámú és azon speciális tanári szakokon, amelyekben az iskolai gyakorlatot csak meghatározott helyeken lehet elvégezni, a vezető szakmódszertani oktatók előzetesen egyeztethetnek a hallgatókkal a tervezett beosztásukról, és ezt a javaslatot elküldik a BDPK-nak.

4. A gyakorlat időkerete

Az osztatlan tanárképzésben az összefüggő egyéni iskolai gyakorlatot a képzés utolsó félévében szükséges elvégezni. A gyakorlat időtartama minimum 14 hét, maximum 15 hét (2. táblázat). Az igazolandó kontaktórák száma minimum 300 óra, maximum 400 óra. Ez a kontaktóraszám az iskolai tevékenységek összes óraszámát jelenti az egyéni felkészülés nélkül, az egyéni felkészülési idő nem része az igazolólapra feltüntetendő óraszámoknak.

Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlatot szakos és pedagógiai-pszichológiai szemináriumok kísérik, ezeknek saját kontaktóraszámuk van, és a gyakorlat félévében társfelvétellel szükséges felvenni és teljesíteni őket. A gyakorlaton igazolandó tevékenységek közé nem számíthatók be a gyakorlatkísérő szemináriumok, a szakdolgozat és a portfólió készítésére fordított időtartam sem.

A gyakorlaton a hallgatók megismerési és az egyéni fejlődési út azonosításával kapcsolatos, valamint szaktárgyi és nem szaktárgyi tevékenységeket végeznek. A két szakon vagy a természettudomány-környezettan szakon végzett szaktárgyi tevékenységek aránya a gyakorlaton az igazolt óraszámnak legalább 60%-a és legfeljebb 70%-a. A tanulók megismerésével és az egyéni fejlődési út azonosításával kapcsolatos, valamint a nem szaktárgyi tevékenységek aránya az igazolt óraszámnak összesen legalább 30%-a, legfeljebb 40%-a.

A hallgatók a 14–15 hét alatt szakonként átlagosan heti 2–4 szaktárgyi órát tartanak. Indokolt esetben lehet egy szakon heti maximum 5 szaktárgyi óra is, de ekkor sem lehet több a szaktárgyi órák száma a két szakon összesen a heti 8 óránál. A természettudomány-környezettan szakon a hallgatók heti 4–8 órát tartanak. A szaktárgyi órák féléves száma összesen az osztatlan tanárképzésben: 30–60 óra. Javasoljuk, hogy a hallgatók 1-2 órában próbálják ki magukat a saját tanulócsoportjuktól eltérő, más osztály(ok)ban is.

2. táblázat: Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat időkerete az osztatlan tanárképzésben a 2022-től felvett hallgatók képzésében

Képzés típusa	Munkarend	A gyakorlaton igazolandó kontaktórák száma	A gyakorlat teljesítéséhez szükséges hetek száma	A szaktárgyi órák heti átlagos száma	A szaktárgyi órák féléves száma	A szaktárgyi, tevékenységek aránya	A megismerési és nem szaktárgyi tevékenységek aránya
OTAK	nappali	300–400 óra	14–15 hét	szakonként heti 2–4 óra	szakonként 30–60 óra	60–70%	30–40%

A gyakorlatot a teljes félév során heti rendszerességgel szükséges végezni. A gyakorlat teljesítéséhez minimum 14 hetes gyakorlatot kell igazolni, nem lehet tömbösítve végezni a gyakorlatot. A hallgatók csak indokolt esetben, orvosi igazolással hiányozhatnak a gyakorlat részét képező iskolai tevékenységekről. Az igazolt hiányzást is pótolni szükséges, ha nélküle nem igazolható minimum 14 hét a gyakorlaton. A gyakorlat időtartama a köznevelési és a szakképzési intézmények tanévének a rendjéhez igazodik, ez érintheti a tanév kezdetét és végét, valamint a vizsgaidőszakot is.

5. A hallgatói tevékenységek a gyakorlaton

5.1. A hallgatói tevékenységek típusai

A gyakorlaton végzendő hallgatói tevékenységek típusait és ezek minimum-, valamint maximumóraszámát a 3. táblázat mutatja be. Az összes tevékenység minimumóraszámuk 300 kontaktóra, maximumóraszámuk 400 kontaktóra. Minden, a 3. táblázatban megadott tevékenységnek a minimumóraszámát teljesíteni kell a gyakorlaton, de a 300 órányi teljesítéshez nem elegendő mindenből a minimumot végezni.

A hallgató és a mentor együtt döntenek arról, hogy melyik tevékenységcsoport kapjon nagyobb hangsúlyt, melyik tevékenységből végezzen a minimumnál többet a hallgató, figyelembe véve a

hallgató, az iskola és a tanulók sajátosságait. Az egyes tevékenységek közül a félév első felében nagyobb hangsúlyt kaphat a megismerés, a megfigyelés, a tapasztalatszerzés, a hospitálás és a konzultáció. A félév második felében egyre önállóbban végzi a hallgató a tanári munkáját, és nagyobb arányban lehet jelen a tanítás.

3. táblázat: A hallgatói tevékenységek típusai az OTAK-ban az összefüggő egyéni iskolai gyakorlaton

NAPPALI MUNKARENDŰ OSZTATLAN TANÁRKÉPZÉS: ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI ISKOLAI GYAKORLAT				
Igazolandó minimum 300 kontaktóra, maximum 400 kontaktóra, 14–15 hét				
A hallgató tevékenységei a gyakorlaton (az egyéni felkészülés nélkül)	Heti átlagos minimum-óraszám	Féléves minimum-óraszám	Heti átlagos maximum-óraszám	Féléves maximum-óraszám
1. Megismerés és egyéni fejlődési út azonosítása				
Az iskola, a diákok és a pedagógusok megismerése		6		10
Az egyéni fejlődési terv elkészítése, követése		8		12
Konzultáció a mentorral az iskoláról, a diákokról, a tanári munkáról, az egyéni fejlődési tervről		6		10
Konzultáció az iskola más pedagógusaival		2		4
Összesen a megismeréssel és az egyéni fejlődési út azonosításával kapcsolatos tevékenység		minimum 22 óra		maximum 36 óra
2. Szaktárgyi tevékenységek				
1. szakkal kapcsolatos szaktárgyi hospitálás órán, foglalkozáson		12		20
2. szakkal kapcsolatos szaktárgyi hospitálás órán, foglalkozáson		12		20
1. szaktárgy tanítása	2	30	4	60
2. szaktárgy tanítása	2	30	4	60
1. szakkal kapcsolatos tanórán kívüli iskolai szaktárgyi tevékenység (szakkör, felzárkóztatás, tehetséggondozás, projekt, témahét, verseny szervezése stb.)		8		12
2. szakkal kapcsolatos tanórán kívüli iskolai szaktárgyi tevékenység (szakkör, felzárkóztatás, tehetséggondozás, projekt, témahét, verseny szervezése stb.)		8		12
1. szakkal kapcsolatos konzultáció a mentorral (tervezés, elemzés, értékelés stb.)	2,5	38	3	45
2. szakkal kapcsolatos konzultáció a mentorral/konzulenssel (tervezés, elemzés, értékelés stb.)	2,5	38	3	45
Szakkal kapcsolatos konzultáció a szakos munkaközösségek további tagjaival		4		6
Összesen szaktárgyi tevékenység		minimum 180 óra		maximum 280 óra
3. Nem szaktárgyi iskolai és iskolán kívüli tevékenységek				
Hospitálás nem szaktárgyi órákon, iskolai foglalkozásokon tanároknál, tanárjelölteknél (osztályfőnöki, egyéb szakos órák, foglalkozások látogatása)		8		18
Szabadidős programok szervezése, részvétel a programokon (iskolai és iskolán kívüli szabadidős programokon)		14		26
Részvétel osztályfőnök-helyettesi és ifjúságvédelmi tevékenységekben, ajánljuk az egyik saját tanulói csoportban egy osztályfőnöki óra tartását is		8		12
Helyettesítés, ügyelet, gyermekfelügyelet, napközi		8		12
Együttműködés a családdal, a szakmai munkaközösségekkel, a támogató és segítő rendszerekkel		8		12
Konzultáció a mentorral a nem szaktárgyi és az iskolán	1	14	2	30

NAPPALI MUNKARENDŰ OSZTATLAN TANÁRKÉPZÉS: ÖSSZEFÜGGŐ EGYÉNI ISKOLAI GYAKORLAT

Igazolandó minimum 300 kontaktóra, maximum 400 kontaktóra, 14–15 hét

A hallgató tevékenységei a gyakorlaton (az egyéni felkészülés nélkül)	Heti átlagos minimum-óraszám	Féléves minimum-óraszám	Heti átlagos maximum-óraszám	Féléves maximum-óraszám
kívüli tevékenységekről (tervezés, elemzés, értékelés)				
Konzultáció az iskola más pedagógusaival		8		14
Összesen nem szaktárgyi tevékenység		minimum 68 óra		maximum 124 óra

5.2. Az igazolólap kitöltése és feltöltése

A gyakorlaton végzett hallgatói tevékenységeket a honlapról letölthető igazolólapon szükséges részletezni. A kitöltött igazolólapot a hallgató e-mailben elküldi a BDPK által megadott határidőig a pedgyakorlat@sek.elte.hu címre. Az igazolólapot a hallgató, a mentor (és a konzulens tanár) közösen töltik ki, és a végén a mentor hitelesíti az Ügyfélkapun keresztül. Az igazolólapot a félév során folyamatosan, elektronikusan javasoljuk vezetni, hogy egyszerűbb legyen a félév végén kitölteni. Az egyes tevékenységek mennyiségétől függően a táblázat további sorokkal bővíthető. (Amikor a hitelesítéshez szükséges pdf-fé alakítják a dokumentumot, a Mentés másként oldalon a Beállítások gombra szükséges kattintani, és a teljes munkafüzet gombját kell kiválasztani.)

Ha az igazolólapot a szakzárás miatt a gyakorlat befejezése előtt szükséges kitölteni és leadni, akkor is kérjük megadni a teljes félévre vonatkozó szaktárgyi és nem szaktárgyi tevékenységeket. Ha olyan tevékenység kerül rá az igazolólapra, amelyet a hallgató az igazolólap leadása után végez, csillaggal kell jelölni az igazolólapon az óraszámot követő oszlopban.

6. A hallgató feladatai a gyakorlaton

A hallgatók az összefüggő egyéni iskolai gyakorlaton a 3. táblázatban megadott megismerési, szaktárgyi és nem szaktárgyi tevékenységeket végzik az előírt óraszámokban, valamint a gyakorlattal kapcsolatos dokumentálási, reflexiós és adminisztrációs feladataik is vannak.

6.1. A hallgatók főbb feladatai:

- A gyakorlat és a gyakorlatot kísérő tárgyak felvétele a Neptunban (A Pedagógusképzési és Pedagógus-továbbképzési Tanács 43/2021. VII. 2. számú határozata alapján a hallgatók online is részt vehetnek az összefüggő egyéni iskolai gyakorlatot kísérő kurzusokon.)
- A Neptunban megadott saját elérhetőség ellenőrzése, és ha szükséges, frissítése.
- A mentorral és a konzulens tanárral a gyakorlat során alkalmazandó etikai és magatartási szabályok tisztázása, ezek betartása.
- Az iskolai program, az iskolai élet, a tanulók, a pedagógusok stb. megismerése, bekapcsolódás az iskola életébe.
- A saját kompetenciák elemzése, a fejlődés megtervezése és követése.
- Részvétel a szaktárgyi és a tanórán kívüli hospitálásokon, megbeszéléseken.
- Szaktárgyi órák és foglalkozások tervezése, megtartása és reflektív elemzése.
- Nem szaktárgyi tevékenységek tervezése, végzése és reflektív elemzése.
- A gyakorlaton végzett tevékenységek folyamatos és szakszerű dokumentálása.

- A bemutatóóráról a bejelentőlap és a bemutatóóra után a jegyzőkönyv leadása e-mailben (a mentor által az Ügyfélkapun hitelesített pdf-ben).
- Az értékelőlap és az igazolólap leadása e-mailben félévente (a mentor által az Ügyfélkapun hitelesített pdf-ben).

A megismerési tevékenységek között a hallgatónak kiemelten fontos a saját szakmai kompetenciáit elemeznie, hiszen ez alapján tudja a szakmai fejlődését megtervezni és a gyakorlat során követni. A hallgatónak törekednie kell arra, hogy a tanulókat minél változatosabb környezetben megismerje, és az intézmény minél több tevékenységébe, az iskola életébe kapcsolódjon be.

A szaktárgyi hospitálások célja elsősorban a mentor, illetve a konzulens munkájának az adott szempontok alapján történő megfigyelése és közös elemzése, de kívánatos más szaktanárok óráinak a látogatása is a hallgató módszertani eszköztárának a bővítése céljából. A szaktárgy(ak) tanítása során a hallgató szaktárgyanként legalább egy csoport tanítását vigye végig a gyakorlaton, és az iskolában töltött idejének legkevesebb 60%-ában, de legfeljebb 70%-ában végezzen a szaktárgyaihoz kapcsolódó tevékenységeket. Összesen heti 4–8 órában tanítja a szakjait, de nem kell egyenlő óraszámú tanítania a két tárgyat. A természettudomány-környezettan szakon heti 4–8 órában tanítanak a hallgatók. Fontos, hogy a hallgató a gyakorlaton törekedjen különböző módszerek kipróbálására és az egyéniségéhez, valamint a tanulók sajátosságaihoz is igazodó tanítási eszköztár kialakítására. Kívánatos, hogy a hallgató tapasztalatot szerezzen különböző életkorú tanulócsoporthoz tanításában is.

A hallgató nem szaktárgyi órákon is hospitál, ezek célja elsősorban a tanított tanulócsoporthoz kapcsolatos tapasztalatszerzés különböző oktatási helyzetekben. Kötelező feladata az osztályfőnöki munka megismerése is, ez azonban gyakran nem válik el a diákok szabadidős tevékenységétől. Törekednie kell arra, hogy mind az osztályfőnöki, mind a szabadidős tevékenységek terén minél szélesebb körben szerezzen tapasztalatokat, különösen azokon a területeken, ahol az adott iskola erősségekkel rendelkezik. A gyakorlaton szerzett tapasztalatokat a hallgató folyamatosan és a képzésben megismert módon, szakszerűen dokumentálja a gyakorlat során.

6.2. A bemutatóóra

A hallgatónak az összefüggő egyéni iskolai gyakorlaton mindkét szakján kell tartania 1-1 bemutatóórát/bemutatófoglalkozást. A magyar szakos hallgatók megválaszthatják, hogy magyar nyelvből vagy irodalomból tartják a bemutatóórát, de a gyakorlaton mindkét tárgyat kell tanítaniuk a Kerettantervben megadott, a tanított évfolyamra vonatkozó arányban.

A bemutatóóráról/bemutatófoglalkozásról legalább 10 munkanappal korábban bejelentőlapot kell leadni a pedgyakorlat@sek.elte.hu címre.

A megtartott bemutatóóráról/bemutatófoglalkozásról jegyzőkönyvet kell kiállítani és leadni legkésőbb az igazolólap beadásának a határidejéig. A bejelentőlapot és a jegyzőkönyvet a SEK honlapjáról lehet letölteni: <https://sek.elte.hu/tanarkepzes>

A tanárképző karok oktatói törekednek arra, hogy minél több bemutatóórát tekintsenek meg, de a hallgatók nagy száma miatt erre nincs minden hallgatónál lehetőség. Ha látogatást terveznek az egyetemi oktatók, előzetesen egyeztetik az iskolával. Ha nem vesz részt egyetemi oktató a bemutatóórán/bemutatófoglalkozáson, akkor is javasoljuk ezt az alkalmat azáltal is kiemelni,

hogy több iskolai kollégát hívnak meg az eseményre, az iskola vezetésének vagy a szakmai munkaközösségnek a képviselője is jelen van, és a hallgató is meghívhatja egy ismerőst. A bemutatóóra/bemutatófoglalkozás olyan ünnepi alkalom a hallgató számára, amelyen megmutathatja, hol tart a tanárrá válás folyamatában. A bemutatóórát/bemutatófoglalkozást ezért jeggyel nem kell értékelni, csak szöveges értékelés készül róla a jegyzőkönyvben.

7. A gyakorlatot támogató partnerintézmények és tanárok szerepe, feladatai

7.1. A partnerintézmények feladatai és lehetőségei

A gyakorlóléhelyet adó partnerintézmény elsődleges feladata, hogy nyitott, támogató környezetet biztosítson a hallgatónak a gyakorlat végzéséhez. Az intézménynek lehetőséget kell adnia a hallgatónak arra, hogy megismerje a partnerintézmény helyét és szerepét a köznevelési vagy a szakképzési rendszerben, valamint a helyi közösség életében. Támogatja a hallgatót az intézmény pedagógiai programjának és helyi tantervének a megismerésében. Bemutatja az intézmény felépítését, az intézményi munkakörök, a hallgató szakjának megfelelő szakmai munkaközösségek munkáját, lehetőséget biztosít a hallgatónak a munkaközösségek munkájába való bekapcsolódásra. Az intézmény pedagógusai és munkatársai a teljes gyakorlat során segítik a hallgatót abban, hogy beilleszkedjen az iskola életébe, és különféle nevelési-oktatási tevékenységeket legyen módja megfigyelni és kipróbálni. A lehetőségeken belül támogatják a hallgató egyéni kezdeményezéseit, és ösztönzik a hallgatót, megerősítik a pedagógusszakma iránti elkötelezettségében.

A partnerintézményekkel az ELTE partneriskolai szerződést, az intézmény fenntartójával együttműködési megállapodást köt. A gyakorlatot támogató mentorokkal és konzulens tanárokkal megbízási szerződést köt, és díjazza munkájukat.

A partnerintézmények számára az ELTE többféle szakmai lehetőséget is kínál. A partnerintézmény beépülhet az ELTE partneriskolai hálózatába, ezáltal megismerheti más intézményeknek a gyakorlaton alkalmazott jó gyakorlatait, megoszthatja saját eredményeit. Az intézmény neve megjelenik az ELTE honlapján, így újabb hallgatók választhatják az intézményt gyakorlóléhelyül. A partnerintézmények lehetőséget kaphatnak a BDPK-val és a tanárképző karok oktatóival való együttműködésre különféle szakmai projekteken. A partnerintézmények pedagógusai meghívást kapnak a szakos és nem szakos tanári műhelyek programjaira, itt új kutatási eredményeket és módszertanokat ismerhetnek meg, oszthatnak meg egymással, mentorképzési programokon vehetnek részt. Az ELTE számítja a partnerintézmények szakmai tapasztalataira a gyakorlatok minőségfejlesztésében. Az ELTE az általa alapított pedagógusképzési díjakkal és oklevelekkel tünteti ki a partnerintézmények legkiválóbb pedagógusait. A gyakorlatok eredményeképpen a partnerintézmények tantestülete fiatal tanárokkal bővíthet, és általuk módszertani eszköztáruk is gazdagodhat.

7.2. A mentor szerepe és feladatai

Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlaton a hallgató munkáját mindvégig mentor támogatja. A hallgató szakmai támogatásáért elsősorban a mentor felel, de a hallgató fejlődése érdekében az egész intézménynek támogató környezetet kell biztosítania. A mentor szakképzettsége azonos a tanárjelöltnek legalább az egyik szakjával, és tanítja is az adott szakot az intézményben az 5–12.

évfolyamon. Ha a mentornak csak az egyik szakja egyezik meg a hallgatóéval, vagy két egyező szak esetén nem vállalja mindkét szakon a hallgató támogatását, akkor a hallgató munkáját a másik szakon az adott iskola tanárai közül egy további konzulens tanár segíti. A mentorokat és a konzulens tanárokat minden esetben az iskola vezetése egyetértésével lehet felkérni a feladatra.

Szakmai elvárások a mentorról kapcsolatban:

- pedagógus-szakvizsga vagy kutatótanári besorolás;
- egyetemi, illetve mesterszakos tanári szakképzettség a hallgató mentorált szakjával/szakpárjával azonos szako(ko)n;
- előny a mentori/vezetőtanári képzettség;
- legalább 5 éves tanítási gyakorlat a hallgató mentorált szakjához kapcsolódó területen;
- legalább 3 éves osztályfőnöki gyakorlat;
- a mentor a gyakorlat évében is tanítsa a mentorált szako(ka)t;
- részvétel vállalása az egyetem által szervezett tájékoztatókon, szakmai képzéseken.

Ezen szakmai elvárások bármelyikétől csak abban az esetben lehet eltekinteni, ha ezt a tanári szaknak a mentorról, iskolával való nem megfelelő ellátottsága indokolja, és ezt az adott tanári szak vezető szakmódszertani oktatója jóváhagyja.

A mentor feladatai:

- Egyeztetni a hallgatóval a gyakorlat formai és tartalmi kereteit. A gyakorlat elején megbeszéli a hallgatóval a pedagógiai munkához szükséges etikai és magatartási szabályokat.
- Támogatja a hallgatót az iskola, a munkaközösség, a tanulók és önmaga megismerésében
- Támogatja a hallgatót az egyéni fejlődési terve összeállításában és követésében, valamint az egyéb dokumentumok elkészítésében.
- Segíti a hallgatót az iskolai életbe való bekapcsolódásban, továbbá az iskola társadalmi és szakmai környezetének a megismerésében.
- A hallgató rendelkezésére bocsátja a tanított tantárgy(ak) helyi tantervét, az éves tanmenetet és a szaktárgy(ak) tanításához kapcsolódó tankönyveket és egyéb taneszközöket.
- Hospitálások keretében lehetőséget biztosít saját tanórai munkájának a megfigyelésére és közös elemzésére.
- Támogatja a hallgatót a szaktárgyi és a nem szaktárgyi tevékenységek megtervezésében, szervezésében, az ezekre való felkészülésben.
- Segíti a hallgatót az osztályfőnöki, valamint a szabadidős tevékenységek terén a minél szélesebb körű tapasztalatszerzésben.
- Megfigyelőként részt vesz a hallgató által végzett tevékenységekben. Lehetőséget biztosít a hallgatónak a fokozatos szakmai önállósodásra.
- A hallgató által végzett szaktárgyi és nem szaktárgyi tevékenységeket követően konstruktív megbeszéléseket folytat a hallgatóval, ennek során kitér a hallgató erősségeire és fejlesztendő területeire. Bátorítja, ösztönzi a hallgatót a saját munkájával kapcsolatos kritikai reflexióra, innovatív eszközök és módszerek alkalmazására, a tanulásközpontú oktatás-nevelés elveinek az érvényesítésére, formatív értékelést alkalmazva segíti a hallgató fejlődését.

- Több hallgató közös gyakorlata esetén ösztönzi a hallgatók közötti együttműködést.
- Folyamatosan visszajelzéseket ad a hallgatónak a munkájáról a gyakorlat során.
- Folyamatosan együttműködik a konzulens tanárral a gyakorlat és a hallgató támogatásában, értékelésében.
- Ha a gyakorlat során súlyos problémát tapasztal, ezt jelzi a hallgatónak, az intézmény vezetőjének és a BDPK-nak.
- Segíti az igazolólap kitöltését, ha van konzulens tanár, vele is egyeztet.
- A hallgató munkáját a félév végén szövegesen és egyetlen összegző (ötfokozatú) gyakorlati jeggyel értékeli, amely a hallgató munkáját szakterületén végzett munkájára és a nem szaktárgyi tevékenységére egyaránt vonatkozik. Ha van konzulens tanár, akkor az értékelést előzetesen egyezteti vele, majd a hallgatóval.
- A gyakorlat lezárásakor az Ügyfélkapun keresztül hitelesíti a kitöltött igazolólapot és az értékelőlapot.
- Együttműködik a gyakorlatot szervező Berzsényi Dániel Pedagógusképző Központtal és a gyakorlatot támogató egyetemi oktatókkal.
- Részt vesz az Egyetemnek a gyakorlathoz kapcsolódó szakmai műhelyeiben és lehetőség szerint a szakmai programokban, a tanárképzés minőségfejlesztési folyamatában.

7.3. A konzulens tanár szerepe és feladatai

Konzulens tanárra akkor van szükség a gyakorlaton, ha a mentornak a két tanári szakja nem egyezik meg a hallgató szakpárjával, vagy egyezés esetén a mentor nem vállalja a hallgató mindkét szakján a mentorálást. Míg a mentor szélesebb tevékenységi körben támogatja a hallgatót a gyakorlaton, az összes nem szaktárgyi tevékenységében, valamint a hallgató egyik szakpárján, addig a konzulens tanár elsősorban a szaktárgyi tevékenységeket segíti a hallgató másik szakpárján.

Szakmai elvárások a konzulens tanárral kapcsolatban:

- egyetemi, illetve mesterszakos tanári szakképzettség a hallgató mentorált szakján;
- legalább 5 éves tanítási gyakorlat a hallgató mentorált szakján;
- a konzulens tanár a gyakorlat évében is tanítsa a mentorált szakot.

A konzulens tanár feladatai:

- Egyezteti a hallgatóval az adott szakra vonatkozóan a gyakorlat formai és tartalmi kereteit.
- Támogatja a hallgatót az adott szakhoz tartozó szakmai munkaközösség és a tanulók megismerésében.
- A hallgató rendelkezésére bocsátja a tanított tantárgy helyi tantervét, az éves tanmenetet és a szaktárgy tanításához kapcsolódó tankönyveket, egyéb taneszközöket.
- Hospitálás keretében lehetőséget biztosít saját tanórai munkájának a megfigyelésére és közös elemzésére.
- Támogatja a hallgatót a szaktárgyi tevékenységek megtervezésében, szervezésében, az ezekre való felkészülésben.
- Megfigyelőként részt vesz a hallgató által végzett szaktárgyi tevékenységekben. Lehetőséget biztosít a hallgatónak a fokozatos szakmai önállósodásra.
- A hallgató által végzett szaktárgyi tevékenységeket követően konstruktív megbeszéléseket folytat a hallgatóval, ennek során kitér a hallgató erősségeire és fejlesztendő területeire.

Bátorítja, ösztönzi a hallgatót a saját munkájával kapcsolatos kritikai reflexióra, innovatív eszközök és módszerek alkalmazására, a tanulásközpontú oktatás-nevelés elveinek az érvényesítésére, formatív értékelést alkalmazva segíti a hallgató fejlődését.

- Együttműködik a mentorral a gyakorlat és a hallgató támogatásában, értékelésében.
- Ha a gyakorlat során súlyos problémát tapasztal, jelzi a hallgatónak, a mentornak, az intézmény vezetőjének és a BDPK-nak.
- Együttműködik a gyakorlatot szervező Berzsényi Dániel Pedagógusképző Központtal és a gyakorlatot támogató egyetemi oktatókkal.
- Részt vesz az Egyetemnek a gyakorlathoz kapcsolódó szakmai műhelyeiben és lehetőség szerint a szakmai programokban, a tanárképzés minőségfejlesztési folyamatában.

8. Az Erasmus+ program lehetőségei

Az Erasmus+ program keretében tervezett gyakorlatról a hallgatónak egyéni Neptun-kérvényt kell benyújtani a Berzsényi Dániel Pedagógusképző Központhoz. Az Erasmus+ részképzés programjában való részvételre az ELTE által megadott időszakban lehet pályázni. Az Erasmus+ szakmai gyakorlat program egész évben folyamatosan pályázható, de fontos, hogy a hallgatók legalább 3 hónappal korábban pályázzanak a gyakorlat tervezett kezdete előtt.

Többféle módon lehet az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat egy részét külföldi gyakorlóléhelyen végezni, de erre csak akkor van lehetőség, ha a mind a gyakorlóléhely, mind a gyakorlatot támogató mentor megfelel a szakmai feltételeknek, és a külföldön végzett gyakorlatot támogatja az adott szak vezető szakmódszertani oktatója.

Összefüggő egyéni iskolai gyakorlat egy vagy két tanári szakon összesen legfeljebb három hónapnyi időtartamban végezhető.

A külföldi gyakorlóléhelyen teljesíthető összefüggő egyéni iskolai gyakorlat formái:

- 2 hónapig egy szak szaktárgyi tevékenységei,
- 3 hónapig két szak szaktárgyi tevékenységei.

Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlatnak a külföldi gyakorlóléhelyen nem teljesíthető és nem teljesített részeit, a nem szaktárgyi tevékenységeket magyarországi gyakorlóléhelyen végezheti a hallgató. A gyakorlat külföldi teljesítése esetén az egyetem nem tud díjazást biztosítani a mentornak és a konzulens tanárnak. A további részletekről érdeklődni e-mailben lehet a pedgyakorlat@sek.elte.hu címen vagy személyesen ügyfélfogadási időben.

9. A Tanítsunk Magyarorszáért Program beszámítása a gyakorlatba

A Tanítsunk Magyarorszáért Programban részt vevő mentorhallgatóknak az osztatlan tanárképzésben egy félévben 30 órányi tevékenység beszámítható az összefüggő egyéni iskolai gyakorlaton a kötelező nem szaktárgyi tevékenységbe. Az alább felsorolt feltételeket teljesítő mentorhallgatóknak emiatt csak minimum 38 óra nem szaktárgyi tevékenységet kell végezniük úgy, hogy az igazolólapon megadott minden tevékenytípusból kell teljesíteniük valamennyit az összefüggő egyéni iskolai gyakorlatnak helyet adó iskolában.

A Tanítsunk Magyarországot Programban végzett tevékenység beszámításának a feltételei:

- A gyakorlati tevékenységbe való beszámításra legkorábban a mentorálást követő félévben van lehetőség.
- Akkor is lehetőség van a gyakorlati tevékenységbe való beszámításra, ha a mentorálás nem a gyakorlatot megelőző, hanem korábbi félévben történt.
- A mentorhallgató a mentorálási tevékenységét a beszámítás alapjául szolgáló félévben a program szabályai szerint végezte, teljesítette a félévre előírt mentorálási óraszámot, a mentorálási tevékenységét hiánytalanul dokumentálta a program honlapján, a mentori beszámolókat mind az iskolai koordinátor, mind a TM-kurzus oktatója elfogadta, és a mentoráláskísérő TM-kurzust a hallgató sikeresen elvégezte.
- Az előírt feltételek teljesüléséről a Tanárképző Központ igazolást állít ki a mentorhallgató számára.

Ha a mentorhallgató élni kíván a beszámítási lehetőséggel, akkor ezt az összefüggő egyéni iskolai gyakorlaton kitöltött igazolólapon jelzi, és az igazolólappal együtt leadja a TKK által kiállított igazolást is.

10. A gyakorlat szervezése

A gyakorlatot Szombathelyen a Berzsenyi Dániel Pedagógusképző Központ szervezi, egyeztetve a tárgyfelelős karokkal és a szakokat gondozó intézetekkel. A hallgatók minden gyakorlatra a gyakorlatot megelőző tanév tavaszi felében a BDPK-hoz tartozó Neptun-kérvényen jelentkezhetnek. A gyakorlatra jelentkezők számát és a szakok arányát a BDPK megosztja a tárgyfelelős karokkal, szakos gyakorlat esetén a szakfelelősökkel. A tanszékek ez alapján tervezik meg a gyakorlatkísérő szemináriumok számát. A BDPK a gyakorlatot megelőző félévben előzetesen megszervezi a gyakorlatot, egyeztet a partnerintézményekkel, valamint előkészíti a szerződéskötést. A hallgatók a gyakorlat félévének a kezdetén a Neptunban jelentkeznek a gyakorlati kurzusra, valamint a gyakorlatkísérő szemináriumokra. A TKK és a BDPK azonos szakmai elvek alapján szervezi a gyakorlatot, a BDPK a szervezés megvalósításában eltérhet a leírástól a hallgatói létszám, a szakstruktúra, az oktatói és a partneriskolai kapacitás különbözősége miatt. Azon tanári szakok esetében, amelyekben nem csak iskola lehet a gyakorlat helyszíne, a szervezésben el lehet térni a szabályozástól a TKK-val és a BDPK-val egyeztetve.

11. Határidők és dokumentumok

Az összefüggő egyéni iskolai gyakorlattal kapcsolatos aktuális feladatokról és határidőkről a SEK honlapján lehet tájékozódni. A gyakorlattal kapcsolatos, kitöltendő dokumentumokat is a SEK honlapjáról lehet letölteni: <https://sek.elte.hu/tanarkepzes>

A hallgató által leadandó dokumentumok:

- Bejelentőlap a bemutatóóráról vagy bemutatófoglalkozásról.
- Jegyzőkönyv a bemutatóóráról vagy bemutatófoglalkozásról.
- A gyakorlaton végzett hallgatói tevékenységek igazolólapja.
- A gyakorlat értékelőlapja.

Szombathelyen a hallgatók az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat dokumentumait e-mailben adhatják le.

További tudnivalók a határidőről:

- A pótjelentkezés időszakában csak az adminisztratív határidő elmulasztásáért járó díj ellenében lehet jelentkezni a gyakorlatra szintén a Neptun-kérvényen. A pótjelentkezési időszakban az adminisztratív határidő elmulasztásáért járó díjat a Neptun automatikusan kiveti a hallgatóra.
- Az a hallgató, aki a gyakorlati helyszínről szóló előzetes értesítést követően a BDPK által megadott határidőig nem jelzi írásban a BDPK-nak, hogy nem kezdi el az összefüggő egyéni iskolai gyakorlatot, a megismételt gyakorlatszervezés díját, 12 000 Ft-ot köteles befizetni.
- A megismételt gyakorlatszervezés díját akkor is be kell fizetnie a hallgatónak, ha neki felróható okból a gyakorlati helyszínről szóló előzetes értesítést követően szakítja meg a gyakorlatot, és nem teljesíti az adott félévben.
- Ha a hallgató igazolható egészségügyi ok miatt nem tudja megkezdeni a gyakorlatát vagy befejezni az elkezdett gyakorlatot, akkor a díjfizetési kötelezettség alól mentesül, és kérelmezheti a félbehagyott gyakorlat kurzusának a törlését.

A gyakorlathoz kapcsolódó egyéb dokumentumokat (például az egyéni fejlődési tervet, a tematikus terveket, a hospitálási naplókat, az óraterveket és a foglalkozásterveket, a reflexiókat, a tanulói dokumentumokat) nem kell leadni. Javasoljuk összegyűjteni őket, fontos részei lehetnek a képzést záró hallgatói portfóliónak.

12. Kapcsolat a szervezőkkel és további információk

Ha a hallgatónak segítségre van szüksége a gyakorlattal kapcsolatban, akkor javasoljuk, hogy először a mentorral és a konzulens tanárral beszélje meg. Ha nem oldható meg így a probléma, akkor segítséget kérhet az iskola vezetésétől és a szakmódszertani oktatóktól is. Ha olyan problémáról van szó, amelyhez a Berzsenyi Dániel Pedagógusképző Központra van szükség, akkor a BDPK munkatársaihoz is fordulhat e-mailben, telefonon, Teamsben vagy személyesen a félfogadási időben. A gyakorlattal kapcsolatban további információk olvashatók a SEK honlapján.

Kapcsolat a gyakorlatszervezőkkel:

- A gyakorlatokkal kapcsolatos honlapja: <https://sek.elte.hu/tanarkepzes>
- A BDPK címe: 9700 Szombathely, Károlyi G. tér 4.
- A munkatársak elérhetőségei: A épület 010.
- E-mail cím: pedgyakorlat@sek.elte.hu